

אוניברסיטת בן-גוריון בנגב
הפקולטה למדעי הרוח והחברה

המחלקה לחינוך תשע"ד 2013-14

שם הקורס: מגמות במדיניות החינוך

מס' קורס : 129-2-0160

שם המרצה: ד"ר יריב פניגר

יעדי ההוראה:

שני צירים מנוגדים מאפיינים את מדיניות החינוך, בישראל ובמדינות מפותחות אחרות, בעשורים האחרונים. הציר הראשון מדגיש את העצמת בתי הספר והמורים ואת הרחבת האוטונומיה הבית ספרית. לציר זה ניתן לשייך גם יוזמות של הורים ואנשי חינוך להקמת בתי ספר ייחודיים. הציר השני שם את הדגש על הישגים לימודיים ואכיפת סטנדרטים. הקורס יציג את הרקע לצמיחתן של מגמות אלו, את ההקשר הפוליטי והאידיאולוגי שלהן ואת השלכותיהן על מערכות חינוך שונות.

פרשיות לימודים:

- מבוא: מגמות בולטות במדיניות החינוך במפנה המאה ה-21
- "משבר החינוך"
- העידן הניאו-ליברלי: המדינה החלשה- חזקה
- אוטונומיה בית ספרית וביזור סמכויות
- בחירת הורים - משמעויות חברתיות
- הורים כזמים חינוכיים - חינוך ביתי וחינוך דמוקרטי
- אכיפת סטנדרטים חינוכיים
- מבט ביקורתי על מדיניות No Child Left Behind
- הגלובליזציה של יעדי החינוך
- סיכום: מדיניות החינוך בישראל לאחר דו"ח ועדת דוברת

דרישות והרכב ציון הקורס *

משקל בציון הסופי **	
20%	השתתפות פעילה בשיעורים -
30%	דוחות קריאה
50%	עבודה מסכמת
100%	סה"כ

רשימה ביבליוגרפית:

עברית
יוגב, א. 2007. "אידיאולוגיה, פדגוגיה ומדיניות חינוך בישראל". בתוך א. אבירם, ג. גל וי. קטן (עורכים) **עיצוב מדיניות חברתית בישראל**. ירושלים: מרכז טאוב לחקר המדיניות החברתית בישראל.

דהאן, י. ויונה, י. 2005. "דו"ח דברת: על המהפכה הניאו-ליברלית בחינוך". **תיאוריה וביקורת** 11-38: 27.

נר, א. 2006. "העצמת בית הספר ומלכודת המרכזיות". בתוך: ד. ענבר (עורך) **לקראת מהפכה חינוכית?** ירושלים: מכון ון ליר בירושלים והוצאת הקיבוץ המאוחד.

איכילוב, א. ומזאוי א. 1997. "בחירה בחינוך ומשמעויותיה החברתיות בקהילה הערבית ביפו". **מגמות** ל"ח: 421 - 432.

מיכאלי, נ. 2004. "מה דמוקרטי בחינוך הדמוקרטי?" **מפנה: במה לעניני חברה**, 19-24: 45.

יאיר, ג. וענבר, ד. 2006. "סטנדרטים להישגים בחינוך: אבני בוחן, אבני דרך או אבני נגף?" בתוך: ד. ענבר (עורך) **לקראת מהפכה חינוכית?** ירושלים: מכון ון ליר בירושלים והוצאת הקיבוץ המאוחד.

איכילוב, א. 2010. "כינון החינוך הציבורי בישראל והנסיגה ממנו". בתוך: א. איכילוב (עורכת) **הפרטה ומסחור בחינוך הציבורי בישראל**. תל אביב: אוניברסיטת תל אביב, הוצאת רמות.

* יקבעו בתחילת הקורס ולכל המאוחר בשבועיים הראשונים של הסמסטר ולפני תום תקופת השינויים.
** אין לשנות את מרכיבי הציון הסופי במהלך הסמסטר.
*** על המורה להודיע מראש על סוג הבחנים ומועדם.

יוגב, א. ליבנה, ע. ופניגר, י. 2009. "סינגפור במקום כרכור? מבחני הישג בין-לאומיים והגלובליזציה של יעדי החינוך." *מגמות* מ"ו (3): 337 - 355.

דוברת שלמה. 2006. "התוכנית הלאומית לחינוך: חזון, עקרונות ועיקרי ההמלצות." בתוך: ד. ענבר (עורך) *לקראת מהפכה חינוכית?* ירושלים: מכון ון ליר בירושלים והוצאת הקיבוץ המאוחד.

אנגלית

Berliner, D. C. and Biddle, B. J. 1995. *The Manufactured Crisis: Myths, Fraud, and the Attack on America's Public Schools*. Redding, MA: Addison-Wesley Publishing Company.

Saporito, S. 2003. "Private Choices, Public Consequences: Magnet School Choice and Segregation by Race and Poverty." *Social Problems* 50: 181–203.

Neuman, A and Aviram, A. 2003. "Homeschooling as a Fundamental Change in Lifestyle." *Evaluation and Research in Education* 17:132-143.

Nichols S. L. and Berliner D. C. 2007. *Collateral Damage: How High-Stakes Testing Corrupts America's Schools*. Cambridge, MA : Harvard Education Press.

Suen, H. K. and Yu, L. 2006. "Chronic Consequences of High-Stakes Testing? Lessons from the Chinese Civil Service Exam." *Comparative Education Review* 50: 46-65.

Apple, M. W. 2007. "Ideological Success, Educational Failure? On the Politics of No Child Left Behind." *Journal of Teacher Education* 58: 108-116.

Gamoram, A. (Ed.) 2007. *Standards-Based Reform and the Poverty Gap: Lessons for "No Child Left Behind."* Washington D.C.: Brookings Institution Press.

**Ben-Gurion University of the Negev
The Faculty of Humanities and Social Sciences**

Syllabus

Department of Education 2013-14

Course Name: Trends in Educational policy

Course Number: 129-2-0160

Lecturer: Dr. Yariv Feniger

Goals:

In the last three decades educational policy is characterized by two conflicting trends. The first one emphasizes school autonomy and empowerment. The second one emphasizes learning outcomes and enforcement of educational standards. The course will present these trends, their social and political background and their effects on different education systems.

- Introduction: recent trends in educational policy
- The “educational crisis”
- The neo-liberal age: the strong and weak state
- School autonomy and decentralization
- Parents choice - public consequences
- Parents as educational entrepreneurs
- Enforcement of educational standards
- No Child Left Behind - a critical perspective
- The globalization of educational goals
- Educational policy in Israel after Dovrat Committee

Requirements:

Components of final grade	
Participation	20%
Reading reports	30%
Final paper	50%

Bibliography:

Hebrew

יוגב, א. 2007. "אידיאולוגיה, פדגוגיה ומדיניות חינוך בישראל." בתוך א. אבירם, ג. גל וי. קטן (עורכים) **עיצוב מדיניות חברתית בישראל**. ירושלים: מרכז טאוב לחקר המדיניות החברתית בישראל.

דהאן, י. ויונה, י. 2005. "דו"ח דברת: על המהפכה הניאו-ליברלית בחינוך." **תיאוריה וביקורת** 11-38 :27.

ניר, א. 2006. "העצמת בית הספר ומלכודת המרכזיות." בתוך: ד. ענבר (עורך) **לקראת מהפכה חינוכית?** ירושלים: מכון ון ליר בירושלים והוצאת הקיבוץ המאוחד.

איכילוב, א. ומזאוי א. 1997. "בחירה בחינוך ומשמעויותיה החברתיות בקהילה הערבית ביפו." **מגמות** ל"ח: 421 - 432.

מיכאלי, נ. 2004. "מה דמוקרטי בחינוך הדמוקרטי?" **מפנה: במה לעניני חברה**, 45 :19-24.

יאר, ג. וענבר, ד. 2006. "סטנדרטים להישגים בחינוך: אבני בוחן, אבני דרך או אבני נגף?" בתוך: ד. ענבר (עורך) **לקראת מהפכה חינוכית?** ירושלים: מכון ון ליר בירושלים והוצאת הקיבוץ המאוחד.

איכילוב, א. 2010. "כינון החינוך הציבורי בישראל והנסיגה ממנו." בתוך: א. איכילוב (עורכת) **הפרטה ומסחור בחינוך הציבורי בישראל**. תל אביב: אוניברסיטת תל אביב, הוצאת רמות.

יוגב, א. ליבנה, ע. ופניגר, י. 2009. "סינגפור במקום כרכור? מבחני הישג בין-לאומיים והגלובליזציה של יעדי החינוך." *מגמות* מ"ו (3): 337 - 355.

דוברת שלמה. 2006. "התוכנית הלאומית לחינוך: חזון, עקרונות ועיקרי ההמלצות." בתוך: ד. ענבר (עורך) *לקראת מהפכה חינוכית?* ירושלים: מכון ון ליר בירושלים והוצאת הקיבוץ המאוחד.

English

Berliner, D. C. and Biddle, B. J. 1995. *The Manufactured Crisis: Myths, Fraud, and the Attack on America's Public Schools*. Redding, MA: Addison-Wesley Publishing Company.

Saporito, S. 2003. "Private Choices, Public Consequences: Magnet School Choice and Segregation by Race and Poverty." *Social Problems* 50: 181–203.

Lubienski, C. 2003. "Innovation in Education Markets: Theory and Evidence on the Impact of Competition and Choice in Charter Schools." *American Educational Research Journal* 40: 395-443.

Neuman, A and Aviram, A. 2003. "Homeschooling as a Fundamental Change in Lifestyle." *Evaluation and Research in Education* 17:132-143.

Nichols S. L. and Berliner D. C. 2007. *Collateral Damage: How High-Stakes Testing Corrupts America's Schools*. Cambridge, MA : Harvard Education Press.

Suen, H. K. and Yu, L. 2006. "Chronic Consequences of High-Stakes Testing? Lessons from the Chinese Civil Service Exam." *Comparative Education Review* 50: 46-65.

Ravitch, D. 2010. *The Death and Life of the Great American School System: How Testing and Choice are undermining Education*. New York: Basic books. Chapter 6, pp. 93-112.

Gamoram, A. (Ed.) 2007. *Standards-Based Reform and the Poverty Gap: Lessons for "No Child Left Behind."* Washington D.C.: Brookings Institution Press. Chapter 1- Introduction, pp. 3-16.